

Motion till riksdagen

1985/86:Ub829

Karl Boo och Kerstin Göthberg (c)

Forskning inom folkdansområdet, m. m.

Kulturpolitiken skall garantera att äldre tiders kultur tas till vara och levandegörs. Så lyder ett av de kulturpolitiska målen som antogs av riksdagen 1974. Men samhället har saknat en helhetssyn för förverkligandet av denna målsättning. Samtidigt med att man politiskt värnat om invandrargruppernas kulturtraditioner har det gjorts mycket litet för att bevara och i det närmaste ingenting för att levandegöra motsvarande svenska folkliga sång-, musik- och danstraditioner. Det är främst den materiella kulturen som värnats av kulturinsatserna. Det är nu hög tid att riksdagen uppmärksammar våra andliga kulturtraditioner. Denna motion behandlar folkmusikens (inkl. folksångens) och folkdansens situation.

Sedan början av 1970-talet har intresset för folkmusik och folkdans ökat starkt. Antalet amatörutövare kan i dag räknas i hundratusental. Samtidigt har många utövare utvecklat ett fördjupat historiskt och konstnärligt intresse. Efterfrågan på vidgade kunskaper har lett till att speciallinjer inrättats på folkhögskolor och på musikhögskolan i Stockholm. Nya musikgrupper har sökt förena moderna musikideal med äldre tradition. Musiker har forskat efter äldre spelstilar och utvecklat dessa konstnärligt. På dansområdet har äldre danstyper fått nytt liv. Dansformer som präglats av stelhet har återfått inslag av improvisation. Flera grupper experimenterar med olika typer av sceniskt framförande av den traditionella kulturen.

Riksföreningen för folkmusik och dans och Svenska ungdomsringen för bygdekultur har framställt önskemål om ett ökat samhällsansvar för området och krävt att existerande orättvisor vid fördelningen av kulturbidrag och vid utformningen av bidragsregler snarast avskaffas. Dessa organisationer menar att en specialsatsning behövs från staten för att höja folkmusikens och folkdansens kulturella status och för att kompensera området för kulturpolitisk negligering. Denna specialsatsning bör ske i form av ett folkmusikår då 9 milj. kr. anslås av riksdagen för åtgärder för detta kulturområde. Avsikten är att initiera olika lokala insatser för folkmusik och folkdans, att bygga ut centrala institutioner samt att föra ut information om den svenska traditionella folkkulturen.

Vår mening är att ett *folkmusikår* bör kunna genomföras under 1988. För förberedelser av detta temaår bör riksdagen redan för budgetåret 1986/87 anslå 200 000 kr. Huvudsakligen bör dessa medel tilldelas berörda riksorganisationer för kvalificerad medverkan i planeringsarbetet.

OMUS-utredningen (SOU 1976:33) är den första utredning som jämför nordisk folkmusik med andra musikgenrer. OMUS-utredningens intentioner

har dock lett till få konkreta åtgärder. I betänkandet från Centrala musikkommittén, Sveriges musikråd (SOU 1985:56), föreslås att det nya statliga musikorganet skall få ett program för folkmusik. Det är av stor betydelse att detta förslag förverkligas på ett sådant sätt att den ovan beskrivna utvecklingen inom området tas till vara i de centrala åtgärderna.

En viktig central uppgift är att förstärka lärarnas kunskaper om svensk musik- och danstradition. Den svenska folkmusiken intar i dag en alltför marginell plats i bl. a. musiklärarutbildningen. Intentionerna från OMUS-utredningen finns långt ifrån förverkligade.

I samband med genomförandet av den nya lärarutbildningen för grundskolan, som riksdagen beslutat om 1985, bör behovet av kompetens inom folkmusik och folkdans uppmärksammas hos de olika lärarkategorierna. Det är av stor vikt att UHÄ i de kommande utbildningsplanerna ger en närmare definition av begreppet "kulturarv", som nu används i utbildningsplanen för musiklärarlinjen utan definition. Det är vidare av största vikt att lärarna ges nödvändiga praktiska och teoretiska kunskaper för att de skall kunna förmedla vidare det traditionella kulturarvet i form av sång, musik och dans.

Tillgång till dokumentation och förekomst av seriös forskning är avgörande förutsättningar för att garantera folkmusikens och folkdansens livskraft i kulturlivet. På dansområdet finns de allvarligaste bristerna.

Dansområdet i sin helhet saknar organiserad forskningsverksamhet och forskarutbildning. Detta finns behandlat i utredningen Dansvetenskap – Dansvetenskapens ställning i högskoleorganisationen (UHÄ-rapport 1982:33). Remissbehandlingen av rapporten har bekräftat vikten av ett statligt initiativ. Det är därför av största kulturpolitiska vikt att utredningens förslag snarast möjligt förverkligas. Det är likaledes av största vikt att den svenska folkdansens behov beaktas i samband med förverkligandet av dansforskarutbildningar.

UHÄ har i sin anslagsframställan för 1986/87 betonat att universitetet i Stockholm inte har möjlighet att via omfördelningar inrätta ett centrum för dansforskning. Enligt UHÄ:s förslag krävs 590 000 kr. för att starta verksamheten.

En mycket stor del av den dokumentation som i dag finns gjord av svensk folkdans har gjorts av amatörer. Flera av dessa amatörer har även inlett enklare forskningsprojekt. I samband med inrättandet av forskarutbildning vid universiteten bör även dessa amatörers behov av vidareutbildning, handledning och stipendier beaktas. Vi föreslår därför att UHÄ:s anslagsäskande kompletteras med anslag specialinriktat till amatörforskare inom folkdansområdet.

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda hemställs

1. att riksdagen anvisar 150 000 kr. för vidareutbildning av amatörforskare på folkdansområdet att fördelas som stipendier bland dessa.
- [2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts i motionen om ett FOLKMUSIKENS ÅR 1988¹⁾,

[3. att riksdagen beslutar att för budgetåret 1986/87 anvisa 200 000 kr. för planeringskostnader av FOLKMUSIKENS ÅR 1988 ¹].

Mot. 1985/86

Ub829

4. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts om utbildningsplaner för lärarutbildning.

5. att riksdagen anvisar 590 000 kr. för inrättande av ett centrum för dansforskning vid Stockholms universitet.

Stockholm den 27 januari 1986

Karl Boo (c)

Kerstin Göthberg (c)

¹ 1985/86:Kr314.